

Notat

Saksnr.: **200600295-6**
Emnekode: **BBY-0116**
Saksbeh: **STKR**

Til: Byrådsavdeling for byutvikling

Kopi til:

Fra: Plan- og miljøetaten

Dato: 10. mai 2006

Høringsbrev - Forslag til ny forskrift om skrivemåten av stedsnavn

Hva saken gjelder:

Kultur- og kirkedepartementet har sendt utkast til ny forskrift om skrivemåten av stedsnavn og veiledning til forskriften på høring. Høringsfristen er 15. mai 2006. Forskriften er hjemlet i lov av 10. juni 2005 nr 53 om endringer i lov 18. mai 1990 nr 11 om stedsnavn m.m.

Hele prosessen med endring av lov og forskrift har vært preget av et ønske om å rydde opp i regelverket. Som et resultat av dette vil departementet nå også lage en veiledning til forskriften. Den gamle forskriften har blant annet vært kritisert for å være svært detaljert, komplisert og tidvis uklar på enkelte punkter, særlig med hensyn til hva som skal anses som hovedregler og unntak. I tillegg har det vært påpekt at det har vært vanskelig å få oversikt over regelverket selv for de som arbeider med det til daglig.

Anbefalt forslag fra Plan- og miljøetaten

Bergen kommune gir uttalelse til ny forskrift om skrivemåten av stedsnavn i samsvar med saksutredningen.

PLAN- OG MILJØETATEN

Mette Svanes
Konstituert etatsleder

Eivind Lund
Fagkoordinator Geodata

Utrykte vedlegg:

1. Høringsbrev fra Kultur- og kirkedepartementet av 21.03.2006 med utkast til forskrifter om skrivemåten m.m. av stedsnavn.

Saksutredning:

1. Merknader til forskriftsutkastet

Bergen kommune ser det som viktig at regelverket fremmer en effektiv forvaltning av loven. Dette var ett av målene med revisjonen av loven. Utkastet til forskrift følger opp dette, men ikke godt nok.

Det var en hovedinnvending mot loven og forskriftene til denne at saksbehandlingsreglene er for omstendelige. Særlig gjelder dette der kommunen er vedtaksmyndighet. Dette gjelder primært saker etter plan- og bygningsloven (arealplaner og kart) og delingsloven (adresse-system). I forhold til dette er stedsnavnloven én av flere sekundærlover i saksbehandlingen. En effektiv saksbehandling av primærsakene forutsetter at sekundærlovene har saksbehandlingsregler som er samordnet med saksbehandlingsreglene i primærlovene. For oss ser det ut til at dette momentet ikke har vært inne i arbeidet med det utkastet som nå er lagt fram.

Vår konklusjon er at visse regler i §§ 9, 10, 11 og 15 bør justeres for å få til en mer tilfredsstillende saksbehandling. De andre paragrafene i utkastet finner vi tilfredsstillende.

§9 Saksbehandling

1. I andre ledd er det innført en høringsfrist på 2 mnd. og en saksbehandlingstid på 2 mnd. for navnekonsulentene. En så lang saksbehandlingstid er uakseptabel for de sakene hvor kommunene gjør navnevedtak: adressenavn, plannavn, eiendoms- og institusjonsnavn. Disse sakene bør være unntatt forskriften sine frister for høring og isteden følge ordinære høringsfrister som gjelder i de aktuelle sakene. Forskriftsutkastets tidsfrister vil medføre uhensiktsmessig forlenging av saksbehandlingstiden med de uheldige konsekvensene det har for adresse- og utbyggingssaker.
2. I fjerde ledd er tatt inn en regel som vil kunne medføre uakseptabel lang saksbehandlingstid f. eks ved fastsetting av adresse- og plannavn. I disse sakene bygger en svært ofte på et *primærnavn* med ikke vedtatt skriftform. Den tiden det kreves for å få vedtatt primærnavnets skriftform *før* den konkrete navnesaken vil være helt uakseptabel i forhold til framdriften av adresse-, plan - og utbyggings-tiltakene i kommunen.

Vi er enig i prinsippet om at det er ønskelig å kunne ha en vedtatt skriftform av primærnavnet før skrivemåten av de avledete navnene (*sekundærnavn*) blir fastsatt, men regelverket må formuleres slik at det blir tjenelig i forhold til framdriften av selve sakene. Det kan oppnås ved at avsnittet f.eks. formuleres: *I saker der samme navn er brukt om ulike navneobjekt på samme sted, skal skrivemåten av primærnavnet brukes. Der denne ikke er vedtatt, eller blir vedtatt som en del av den konkrete saken, skal vedkommende instans rette den vedtatte skriftformen i samsvar med den som senere måtte bli vedtatt for primærnavnet.*

§ 10 Vedtak

Forskriften bør omformes til det som samsvarer med det som er normalt for offentlig forvaltningsvedtak. Vi vil peke på følgende forhold:

- a) Utkastet er ikke basert på hovedprinsippet i forvaltningsloven om at det er vedtaksinstansen som har plikt til å gjøre vedtaket kjent for dem det gjelder.

- b) Når loven i § 12 sier at SSR (sentralt stedsnavnregister) skal være offentlig, bør informasjonsplikten over for de som skal bruke navnene være oppfylt ved pålagt melding til SSR. Dette pålegget bør plasseres i §10 og ikke som i utkastet i § 15.
- c) Endelig nevner vi at det som gjelder *klage* (siste setning i 3. avsnitt) bør stå i § 11 Klage.

Den som gjør vedtak, må selvsagt ha ansvaret for den oppfølgende meldingstjenesten. Normalt burde det ikke være behov for dette i forskriften. Men siden en hittil har hatt denne unntaksregelen hvor kommunene er pålagt å kunngjøre navnevedtak som fattes av Statens kartverk, kan det være tjenelig at forskriften fastslår at reglene i forvaltningsloven heretter også skal gjelde vedtak i hht. stedsnavnloven. Statens kartverk har alle de opplysningene som trengs for å utføre varslingen. Statens kartverk kan derfor gjennomføre informasjonsplikten minst like rasjonelt som kommunene. Dagens ordning, som foreslås beholdt videre, er unødvendig tungvint, byråkratisk og medfører feil og misforståelser.

Konklusjon: § 10 Vedtak må omskrives slik at den er i samsvar med vanlig forvaltningspraksis.

§11 Klage

Vi har ingen innvendinger til reglene som gjelder klage, men reglene bør samles i §11, bl.a. ved overflytting av relevante avsnitt fra § 10.

§ 15 Sentralt stedsnavnregister

Forskriften bør klargjøre hvem som er registermyndighet, hvilke navn og opplysninger som skal finnes i registeret, jfr. MDs utkast til matrikkelforskrifter.

Vi foreslår at pålegget om meldeplikt flyttes til § 10 siden det er en del av effektueringen av navnevedtak på linje med varslingsplikten.

Videre vil vi peke på følgende momenter ved utformingen av forskriften på dette punktet:

1. I dag blir både vedtatte og såkalt "godkjente" navn registrert i SSR. Forskriften må dekke begge disse kategoriene.
2. Kommunene rapporterer i dag vedtatte adressenavn til GAB (- i framtiden til matrikkelen). Denne rapporteringen må dekke pålagt rapportering til SSR. Begge meldingene går til samme forvaltningsmyndighet. Dagens teknologi tilsier at rapporteringen bør være elektronisk – i standardisert form.
3. I stedet for å liste opp alle opplysningene som meldingen til SSR skal inneholde, bør forskriftene liste opp hvilke informasjoner som registret skal inneholde. For å oppfylle formålet med loven, bør SSR også ha en lydfil med nedarvet uttale på navnene.
4. I dag er Statens kartverk registreringsmyndighet for SSR. Dette er en naturlig plassering av ansvaret, men det bør likevel komme klart fram av forskriftenes § 15.
5. Siste ledd i utkastet. I dag er SSR offentlig tilgjengelig gjennom Internett, bl.a. gjennom kommunale-, fylkeskommunale kartportaler. Ved dette er også grunnlaget lagt for at offentlig tjenesteperson kan oppfylle § 9, siste ledd i loven, om offentlig bruk av vedtatte skriftformer på stedsnavn. Dette leddet i forskriftsutkastet er derfor overflødig -. Det kan derimot være hensiktsmessig å presisere denne plikten i veiledningen og her informere om de hjelpemidlene

som finnes for å oppnå dette. I forskriftens § 5 bør en derimot presisere at registeret skal være tilgjengelig på Internett, for å oppfylle lovens § 12, siste ledd.

2. Merknader til veiledningen til forskriften

1. Generelle merknader

Vi deler fullt ut synspunktene i høringsbrevets pkt 2 om behovet for opprydding i regelverket. Av formuleringen i høringsbrevets pkt 5 og tittelen til veiledningen, kan det se ut som at departementet har avgrenset veilederen til bare å være en veileder for forskriftene. Det trengs en veileder til hele regelverket – både lov og forskrift.

Supplerende retningslinjer som står i forarbeidet til loven regner vanlig saksbehandler med å finne i forskriftene eller departementets veiledning/rundskriv. Veilederen vil først og fremst være et verktøy for de organene som skal forvalte loven. Men veilederen vil også være til hjelp for allmennheten til å forstå regelverket og bruken av dette. Derfor bør veilederen også opplyse om tilleggsregelverk som kan finnes i kommunale retningslinjer/vedtekter om valg av navn og saksbehandling i den aktuelle kommunen.

Det er viktig at veilederen selv inneholder informasjon om den praktiske integrering av stedsnavnspørsmålene i aktuelle saker etter plan- og bygningsloven og delingsloven, eller orienterer om andre kilder som kan klargjøre forholdene.

Utkastet gir god veiledning når det gjelder skrivemåten av stedsnavn og god henvisning til hvor vi kan få hjelp i dette spørsmålet. Derimot er veilederen svært spinkel og utilfredsstillende når det gjelder saksbehandlingen.

Vi forventer at en veiledning til stedsnavnloven gir forvalterne veiledning om hva som er god navneskikk når kommune og andre navngivere skal velge navn for objekter som de har vedtaksrett til.

Veilederen bør også innholde rettleiding om hvordan det offentlige rent praktisk skal bruke eksisterende verktøy for å oppfylle plikten om navnebruk som er pålagt i lovens § 1, tredje ledd.

For de som skal bruke veilederen er det sterkt ønskelig at denne har samme struktur som loven og med overskriften på de enkelte paragrafene.

2. Spesielle merknader

1. Ordforklaringer og definisjoner

Det vil alltid være en avveining av hvor mange ord og begrep som bør forklares. I kap. 1 er det et fyldig utvalg av ord og begreper som gjelder skrivemåten av stedsnavn, men vi savner tilsvarende definisjoner/forklaringer av fagtema som gjelder de andre delene av loven, for eksempel: navnevern (§ 3 i loven), ”særeige namn” (§ 3b i loven), lokal organisasjon (§ 5 c i loven).

2. Om saksbehandlingen

Vi savner utfyllende veiledning om vedtaksorganenes melding til SSR. Her kan tenkes ordninger der vedtaksorganet selv registrerer vedtakene i SSR, mens andre sender melding til Statens kartverk som utfører selve registreringen. Vedtatte adressenavn og en del kommunale eiendommer registreres i GAB/matrikkelen. Det bør være ordninger som gjør det tilstrekkelig med én melding til Statens kartverk.

Til punktet om saksgang, c), har vi følgende merknad:

Vi er enig at trinnene i saksgangen normalt bør være som skissert, men formuleringen av de ulike trinnene er ikke alle i tråd med en rasjonell saksbehandling:

- i pkt i. er det mest vanlige at vedtaksorganet selv gjør opptaket til navnesak
- i pkt iii. skjer avklaringen med navnekonulenttjenesten, i det minste for kommunale vedtak, ofte via telefon og uten at en oversender navnesaken. I mange av disse sakene er det behov for raske avklaringer.